

Poštovani čitatelji!

Od 13. do 15. rujna 2024. bit će održana 31. državna stočarska izložba u Gudovcu. Kao i prethodnih godina, pokrovitelj je Ministarstvo poljoprivrede, organizator Bjelovarski sajam d.o.o., a suorganizatori Centar za stočarstvo HAPIH-a uz pomoć uzgojnih udruženja s kojima surađuje. U konjogojskom dijelu izložbe suorganizatori su također središnji savezi uzgajivača koji samostalno provode uzgojne programe. Državna stočarska izložba trajat će sva tri dana sajma, a uzgajivači će predstaviti svoja najbolja grla - goveda, konje, magarce, ovce, koze, perad i pčele, osim svinja, i to zbog prevencije ponovnog širenja afričke svinjske kuge.

Za pasmine u svojoj nadležnosti odabir grla za izložbu obavljaju djelatnici Centra za stočarstvo HAPIH-a u suradnji s uzgojnim udruženjima kojima je HAPIH treća strana, te središnji savezi uzgajivača u konjogojstvu. Ocjenu će obaviti stručna povjerenstva, a u nekih pasmina tradicionalno strani suci. Osim konvencionalnih pasmina, bit će predstavljene i hrvatske izvorne i ugrožene pasmine. Ovogodišnji program stočarske izložbe sličan je prošlogodišnjem, a uključuje izložbe goveda, ovaca, koza, konja, peradi te pčela. Prvog dana na programu je vrlo zanimljiv Kup mladih uzgajivača, u kojem će se sa svojom teladi predstaviti djeca odjevena u narodne nošnje. Uz stočarsku izložbu održat će se i nekoliko stručnih predavanja. Detaljan program 31. državne stočarske izložbe bit će objavljen na web stranicama HAPIH-a Bjelovarskog sajma.

Pozivamo uzgajivače koji svoja najbolja grla domaćih životinja žele predstaviti na 31. državnoj stočarskoj izložbi da se obrate područnim uredima ili središnjim odjelima Centra za stočarstvo HAPIH-a, ili svojim uzgojnim udruženjima. Držav-

na stočarska izložba u Gudovcu najbolje je mjesto za predstavljanje vrhunskih rezultata ustrajnoga uzgojno-selektivskog rada, kao i samoga gospodarstva te posljedično uspostavljanja kontakata s potencijalnim kupcima rasplodnih grla. Osvojene nagrade najbolja su reklama za gospodarstvo i cjelokupan uzgoj.

U nastavku pročitajte informacije i s konferencije Međunarodne organizacije za kontrolu proizvodnosti domaćih životinja ICAR, koja je održana zajedno s Interbull konferencijom u razdoblju od 19. do 24. svibnja 2024. godine na Bledu, u Sloveniji. Porast broja stada mliječnih krava s robotima za mužnju dugogodišnji je i stalni trend u svim govedarski razvijenim zemljama. Prema podacima ICAR-a za 2023. godinu, primjerice, najveća zastupljenost robota za mužnju zabilježena je u pojedinim skandinavskim zemljama. U Hrvatskoj također raste broj robota za mužnju pa je tako u 2020. godini robotska mužnja bila na 3% krava i manje od 1% stada, da bi u 2023. bila povećana na 6% krava i 2% stada. O detaljima pročitajte u prilogu.

I na kraju donosimo najzanimljivije informacije s Kupa mladih uzgajivača iz Gole i 15. županijske izložbe stoke Sisačko-moslavačke županije.

Doc. dr. sc. Darja Sokolić

Impressum: Glavna i odgovorna urednica:

Doc. dr. sc. Darja Sokolić

Urednički odbor: Sara Mikrut Vunjak, dipl.iur.,
dr.sc. Zdenko Ivkić, Ivica Vranić, struč.spec.ing.agr.,
Davor Pašalić, dr.med.vet., dr.sc. Marija Špehar,
dr.sc. Dragan Solić, Josipa Pavičić, dipl.ing.agr.,
Vatroslav Tissauer, dipl.ing.polj.univ.spec.oec.
Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu,
Vinkovačka cesta 63c, 31000 Osijek
MB: 2528614 | OIB: 35506269186,
IBAN: HR1210010051863000160

U ovom broju donosimo

- 2 Najava 31. državna stočarska izložba u Gudovcu
- 3 Održana godišnja konferencija ICAR-a
- 4 Roboti za mužnju krava u Hrvatskoj
- 5 Održana 15. županijska izložba stoke Sisačko-moslavačke županije
- 6 U Goli održan Kup mladih uzgajivača
- 8 Pravovremeno otkrivanje nesteonih krava

Najava 31. Državne stočarske izložbe u Gudovcu

> **Josipa Pavičić, dipl.ing.agr.**
Centar za stočarstvo, josipa.pavacic@hapih.hr

Od 13. do 15. rujna 2024. bit će održana 31. državna stočarska izložba u Gudovcu. Kao i prethodnih godina, pokrovitelj je Ministarstvo poljoprivrede, organizator Bjelovarski sajam d.o.o., a suorganizatori Centar za stočarstvo HAPIH-a uz pomoć uzgojnih udruženja s kojima surađuje (osobito središnjih saveza uzgajivača). U konjogojskom dijelu izložbe suorganizatori su također središnji savezi uzgajivača koji samostalno provode uzgojne programe. Državna stočarska izložba trajat će sva tri dana sajma, a uzgajivači će predstaviti svoja najbolja grla (goveda, konje, magarce, ovce, koze, perad i pčele), osim svinja, i to zbog prevencije ponovnog širenja afričke svinjske kuge.

Za pasmine u svojoj nadležnosti odabir grla za izložbu obavljaju djelatnici Centra za stočarstvo HAPIH-a u suradnji s uzgojnim udruženjima kojima je HAPIH treća strana, te središnji savezi uzgajivača u konjogojstvu. Ocjenu će obaviti stručna povjerenstva, a u nekih pasmina tradicionalno strani suci (npr. simentalaska i holstein).

Osim konvencionalnih pasmina, bit će predstavljene hrvatske izvorne i ugrožene pasmine. Ovogodišnji program stočarske izložbe sličan je prošlogodišnjem, a uključuje izložbe goveda (simentalaska, holstein, mesne i izvorne pasmine), ova-

ca, koza, konja, peradi te pčela. Prvog dana na programu je vrlo zanimljiv dio Kup mladih uzgajivača (Bambino kup), u kojem će se sa svojom teladi predstaviti djeca odjevena u narodne nošnje. Uz stočarsku izložbu održat će se i nekoliko stručnih predavanja. Detaljan program 31. državne stočarske izložbe bit će objavljen na web stranicama HAPIH-a Bjelovarskog sajma.

Pozivamo uzgajivače koji svoja najbolja grla domaćih životinja žele predstavi-

ti na 31. državnoj stočarskoj izložbi da se obrate područnim uredima ili središnjim odjelima Centra stočarstvo HAPIH-a, ili svojim uzgojnim udruženjima. Državna stočarska izložba u Gudovcu najbolje je mjesto za predstavljanje vrhunskih rezultata ustrajnoga uzgojno-selektivnog rada, kao i samog gospodarstva te posljedično uspostavljanja kontakata s potencijalnim kupcima rasplodnih grla. Osvojene nagrade najbolja su reklama za gospodarstvo i cjelokupan uzgoj.

Održana godišnja konferencija ICAR-a

> Dr.sc. Marija Špehar
marija.spehar@hapih.hr

Ovogodišnja, 46. po redu konferencija Međunarodne organizacije za kontrolu proizvodnosti domaćih životinja ICAR (*The International Committee for Animal Recording*) održana je zajedno s Interbull konferencijom u razdoblju od 19. do 24. svibnja 2024. godine na Bledu, u Sloveniji. Hrvatsku agenciju za poljoprivredu i hranu (HAPIH) predstavljali su dr.sc. Zdenko Ivkić, voditelj Centra za stočarstvo, Ivica Vranić, struč.spec.ing.agr., voditelj Centra za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda, i dr.sc. Marija Špehar, savjetnica ravnateljice za znanost i istraživanje, koja je ujedno i članica radne grupe Sheep, Goats and Small Camelids.

Osim generalne skupštine ICAR-a, konferencija je uključivala i plenarnu skupštinu i velik broj tehničkih sekcija. Tijekom plenarnog izlaganja održano je zanimljivo predavanje o značenju održivih strategija uzgoja, a predstavljena je i nova ICAR-ova usluga za standardizaciju procjene kvalitete sjemena bikova. Tehničke sekcije pokrivala su sljedeće teme: alati budućnosti kao

podrška pri odlučivanju i promicanju održivog upravljanja farmom, novi alati u području infracrvene spektrometrijske metode u području mljekarstva, globalni izazovi u selekciji na nižu emisiju metana preživača, studije o genetici, okolišu i životnom ciklusu, teme vezane uz povezivanje održivosti farme i analizu mlijeka, čimbenici koji utječu na točnost prikupljanja podataka na dan kontrole mliječnosti, vrednovanje i prezentacija novih parametara u upravljanju stadom na mliječnim farmama, nova svojstva u genetskom vrednovanju ovaca i koza (dugovječnost, vanjština, otpornost), dodana vrijednost elektronske identifikacije, novi pristupi u području prikupljanja podataka o funkcionalnim

svojstvima i njihovo korištenje pri uzgoju, te utjecaj genomike na održivost stočarstva.

U sklopu sekcije o primjeni genomike u praksi, dr.sc. Marija Špehar (HAPIH) održala je predavanje na temu Mogućnosti i prepreke korištenja genomskih podataka u uzgoju ovaca – primjer velikih i malih populacija. Također, bila su zanimljiva i predavanja u dijelu Interbull konferencije, a pokrivala su dvodnevna izlaganja o novim svojstvima uključenima u sustav genomskog vrednovanja (otpornost, klinički mastitis, toplinski stres) i razvoj metodologija za genomsko vrednovanje ovih svojstava. Iduća ICAR konferencija bit će održana u Anandu, u Indiji.

Roboti za mužnju krava u Hrvatskoj

Imajući u vidu prednosti robotizirane mužnje ali i sve veći nedostatak radnika na mliječnim farmama, možemo očekivati je daljnje širenje robotizirane mužnje

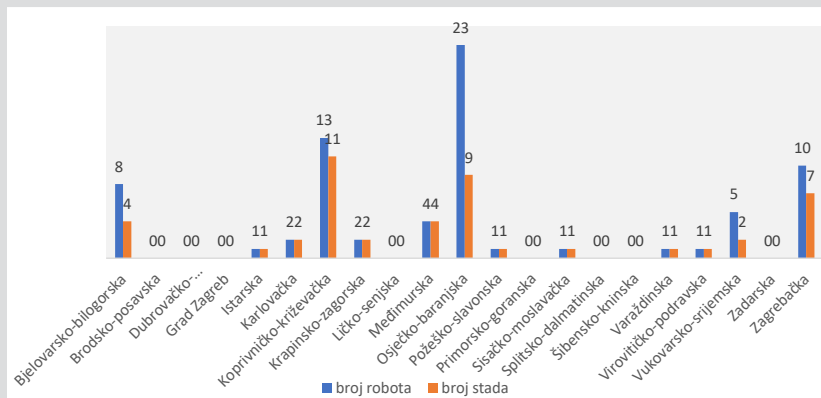
> **Zrinko Mikić, dr.med.vet.**
Centar za stočarstvo, zrinko.mikic@hapih.hr

Porast broja stada mliječnih krava s robotima za mužnju dugogodišnji je i stalni trend u svim govedarski razvijenim zemljama. Prema podacima ICAR-a (The International Committee for Animal Recording) za 2023. godinu, primjerice, najveća zastupljenost robota za mužnju zabilježena je u pojedinim skandinavskim zemljama (Norveška - 63% krava i 41% stada, Finska - 56% krava i 35% stada, Švedska - 50% krava i 41% stada), sa znatnim udjelom i u drugim zemljama (Nizozemska - 45% krava i 40% farmi, Danska - 26% krava i 33% farmi, Austrija - 20% krava i 10% farmi, Slovenija - 18% krava i 8% farmi). U Hrvatskoj također raste broj robota za mužnju pa je tako u 2020. godini robotska mužnja bila na 3% krava i manje od 1% stada, da bi u 2023. bila povećana na 6% krava i 2% stada.

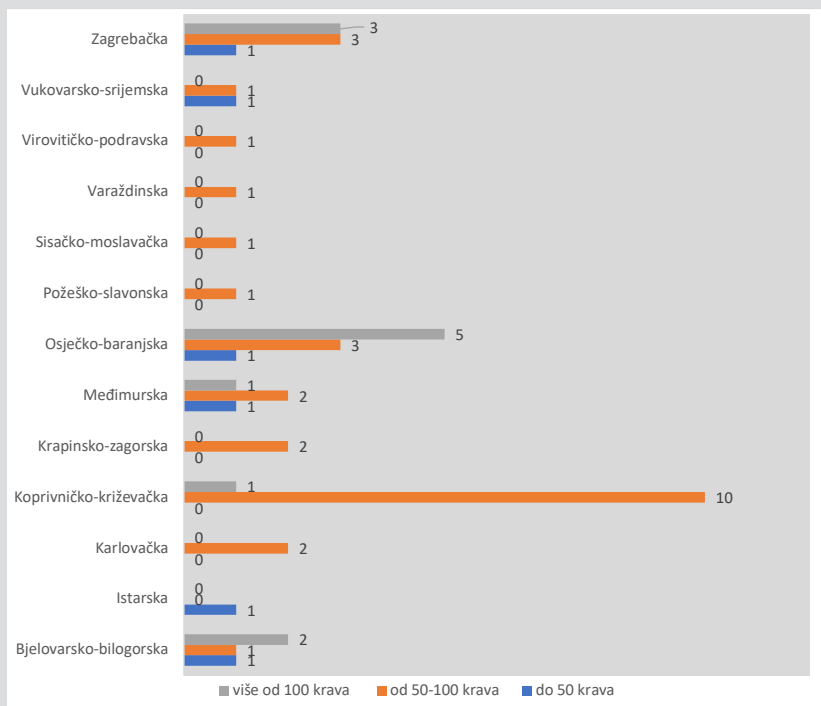
Imajući u vidu prednosti robotizirane mužnje ali i sve veći nedostatak radnika na mliječnim farmama, možemo očekivati je daljnje širenje robotizirane mužnje. Tome će svakako pridonijeti i najavljene mjere Ministarstva u svezi s razvojem sektora mljekarstva, što će uzgajivače sigurno potaknuti da nabave robote za mužnju i da si tako olakšaju najsloženiji posao na farmi.

Najveći broj robota za mužnju zabilježen je u proizvodno najznačajnijoj Osječko-baranjskoj županiji, koja daje više od trećine ukupno isporučених količina kravljeg mlijeka. Slijede Koprivničko-križevačka, Zagrebačka i Bjelovarsko-bilogorska županija. Sedam hrvatskih županija i Grad Zagreb još nemaju robote za mužnju u svojim stadima.

S obzirom na veličinu stada, najveći broj stada s robotima za mužnju ima 50-100 krava (gotovo 2/3). Pritom prednjače Koprivničko-križevačka (10

Grafikon 1. Broj robota za mužnju i broj farmi s robotiziranom mužnjom prema županiji

Grafikon 2. Zastupljenost robota za mužnju prema veličini stada

stada) te Osječko-baranjska i Zagrebačka županija (po tri stada), pri čemu je u Osječko-baranjskoj županiji još

pet stada s više od 100 krava i jedno stado do 50 krava s robotima za mužnju.

Održana 15. županijska izložba stoke Sisačko-moslavačke županije

> Drago Udbinac, struč.spec.ing.agr.
Centar za stočarstvo, drago.udbinac@hapih.hr

U Popovači je 1. lipnja 2024. održana 15. županijska izložba stoke Sisačko-moslavačke županije. Centar za stočarstvo HAPIH-a zajedno s uzgojnim udruženjima sudjelovao je u organizaciji dijela izložbe, u kojem su predstavljana grla goveda, svinja i ovaca u kolekcijama: Kup mladih uzgajivača - Bambino kup, simentalna pasmina goveda - kombinirani tip, simentalna pasmina goveda - mesni tip, banijska šara svinja, tri pasmine ovaca (merinolandschaf, suffolk i solčavsko jezerska), primorsko-dinarski magarci i poni konji.

Na Kupu mladih uzgajivača sa svojom teladi predstavilo se 14 djece u tradicionalnim narodnim nošnjama. U natjecateljskom dijelu prikazano je 11 grla simentalne pasmine - kombinirani tip u tri kolekcije: steone junice, mlade krave s jednim teljenjem i krave s dva i više teljenja. Svim vlasnicima nagrađenih grla

Rezultati ocjena prema kolekciji:

Kolekcija steonih junica

HR 7201443526, Aba, posjednik Tomislav Lipovac, Novo Selo Palanječko
HR 3201443528, Lora, posjednik Tomislav Lipovac, Novo Selo Palanječko
HR 8201531800, Dinka, posjednik Dalibor Grudenić, Velika Ludina

Kolekcija mladih krava sa 1 teljenjem

HR 6201429116, Morana, posjednik Tomislav Lipovac, Novo Selo Palanječko
HR 7201413600, Rosa, posjednik Dalibor Grudenić, Velika Ludina
HR 1201513067, Gora, posjednik Kosar Ivan, Kutanija 65, Popovača

Kolekcija krava sa 2 i više teljenja

HR 6201280364, Mini, posjednik Tomislav Lipovac, Novo Selo Palanječko
HR 2201117231, Bela, posjednik Ivan Kosar, Popovača
HR 5200960499, Nada, Mini, posjednik Tomislav Lipovac, Novo Selo Palanječko

Za šampionku izložbe odabrana je krava Boa, HR 7201246109, uzgajivača Milana Novačića iz Gornje Jelenske.

Centar za stočarstvo HAPIH-a dodijelio je rozete i diplome, a šampionskom grlu dodijeljeni su i lenta i šampionsko zvono HAPIH-a. Ocjenu grla simental-

ske pasmine obavio je Drago Udbinac, struč.spec.ing.agr., rukovoditelj Odjela za govedarstvo (Centra za stočarstvo HAPIH-a).

U Goli održan Kup ml

> **Drago Udbinac, struč.spec.ing.agr.**
Centar za stočarstvo, drago.udbinac@hapih.hr

Hrvatska stočarska udruga Gola i općina Gola u suradnji s Koprivničko-križevačkom županijom i Centrom za stočarstvo HAPIH-a organizirali su 8. lipnja 2024. Kup mladih uzgajivača (Bambino kup) povodom dana općine Gola. Na taj se način nastoje promovirati uzgoj goveda i seoski način života, ali i potaknuti najmlađe uzgajivače da nastave obiteljsku stočarsku tradiciju. Na Kupu mladih uzgajivača predstavilo se 25 djece sa svojom teladi, a vodio ih je Drago Udbinac, rukovoditelj Odjela za govedarstvo (Centar za stočarstvo HAPIH-a). Prigodne medalje Centra za stočarstvo HAPIH-a djeci su uručili saborski zastupnik Darko Sobota, zamjenik župana Koprivničko-križevačke županije Ratimir Ljubić, načelnik općine Gola Stjepan Milinković i Drago Udbinac iz Centra za stočarstvo HAPIH-a.

mladih uzgajivača

PRAVOVREMENO OTKRIVANJE NE STEONIH KRAVA

PREDNOST TESTIRANJA STEONOSTI IZ UZORAKA MLIJEKA

Laboratorijska ispitivanja u svrhu otkrivanja ne steonih krava provode se iz samo nekoliko kapi mlijeka u bilo kojem trenutku tijekom gestacije. Prednost ispitivanja iz uzoraka mlijeka je pravovremeno otkrivanje ne steonih krava s ciljem ušteda i povećanja proizvodnje mlijeka. Test se lako može provesti iz **uzoraka mlijeka koji se upućuju na rutinske analize**, izbjegavajući na taj način dodatno uzorkovanje i dodatni stres za životinje.

PROFITI VEĆI UZ SMANJENJE BROJA NE STEONIH KRAVA

€ 5,000,-

10 dana

€ 10,000,-

20 dana

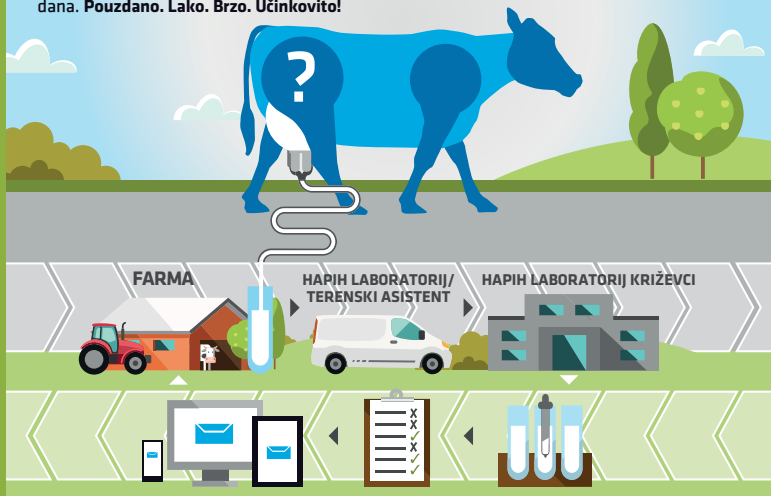
prosječno povećanje profita za farmu sa 100 krava

¹⁾ De Vries et al, *Economics of improved reproductive performance in dairy cattle* (Publication AN 156), Gainesville FL, University of Florida Institute of Food and Agriculture Science, 2005

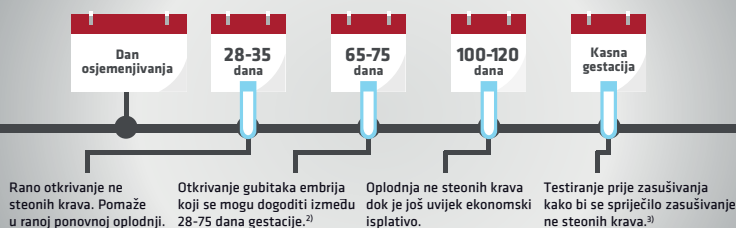

LAKO PRIMJENJIVO U RUTINSKOJ KONTROLI MLIJEČNOSTI

Ako želite kravu testirati na steonost o tome obavijestite svog terenskog asistenta ili kontaktirajte laboratorij. Test se može napraviti uz rutinsku laboratorijsku analizu kontrole mliječnosti kravljeg mlijeka. Nakon uzimanja uzoraka, u roku od nekoliko dana rezultati testa su vidljivi na <https://stoka.hpa.hr/posjednik/login.aspx> i poslani putem Hrvatske pošte. Laboratorij preporučuje testiranje uzoraka mlijeka odmah nakon 28., oko 70. i oko 100. dana. **Pouzdanost. Lako. Brzo. Učinkovito!**

PREDNOSTI OTKRIVANJA KROZ GESTACIJU

²⁾ Vasconcelos et al 1997. ³⁾ In addition, prevent pregnant cows from being sent to slaughter

PROVJERENO OD FARMERA DILJEM SVIJETA

>28,000,000
U SVIJETU
IZVRŠENIH TESTOVA

Za više informacija:

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, Centar za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda, Poljana Križevačka 185, 48260 Križevci, tel: 048/279-063; -072, e-mail: lksh@hapih.hr